

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE AVTOBUSNEGA JAVNEGA STALNEGA, OBČASNEGA IN POSEBNEGA LINIJSKEGA TER IZVENLINIJSKEGA PREVOZA POTNIKOV (PRIMESTNI, MEDMESTNI, KRAJEVNI..) IN MESTNEGA PREVOZA POTNIKOV V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

07. 05. 2020

Vlada Republike Slovenije je izdala sklep št. 18100-22/2020/1 z dne 29. 4. 2020, s katerim je sprejela okvirni načrt sproščanja omejitvenih ukrepov, pri čemer se javni potniški promet sprost od 11. maja 2020 dalje.

S sklepom Vlade RS je dovoljeno izvajanje javnega prevoza.

V ta namen podajamo higienske zahteve:

Izvajalci prevozov in potnikov naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom: **Preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2:** <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>.

- **Omejitev vstopa v vozilo.**
 - Osebe z znaki akutne okužbe dihal (povišana telesna temperatura, kašelj, kihanje, izcedek iz nosu, bolečine v žrelu...) naj ne uporabljajo sredstev javnega prevoza potnikov.
- **Higiena vozniškega prostora.**
 - V voznikovih vratih mora biti nameščeno razkužilo za roke.
 - Voznik si mora pred vstopom v vozilo razkužiti roke.
 - Večkrat na dan naj voznik z razkužilom obriše volan, kljuko, gumbe in druge površine, ki se jih dotika z rokami.
- **Zaščita med voznikom in potniki.** V doglednem času je treba voznika ločiti od potnikov z ustrezno fizično pregrado z odprtino za prodajo vozovnic. V avtobusih, kjer še ni zagotovljena fizična ločitev voznika, mora biti med voznikom in potniki zagotovljena medosebna razdalja 1,5 metra.
- **Vožnja z masko.** Voznik mora ves čas pravilno nositi masko, ki jo menja po potrebi oziroma vsaj na 2 do 3 ure. Maske se med nošenjem ne sme dotikati. Navodila za pravilno namestitev in odstranitev maske: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.
- **Smer gibanja potnikov.** Vstopna in izstopna vrata na vozilu naj bodo označena in ločena. Dokler ni vzpostavljena fizična pregrada med voznikom in potniki, se dovoli vstop in izstop le pri zadnjih vratih in se prepreči dostop do voznika za prvo vrsto sedežev.

- Dokler se ne uredijo fizične pregrade pri šoferju, je treba spoštovati naslednji režim: na postaji najprej potniki izstopijo in držijo zadostno medosebno razdaljo. Nato začnejo potniki vstopati in tudi držijo varnostno razdaljo.
- **Nakup vozovnic.** Na avtobusu ne poteka prodaja vozovnic dokler niso nameščene fizične pregrade z odprtino za prodajo vozovnic.
- **Higiena rok potnikov.** Ob vstopnih/izstopnih vratih avtobusa mora biti nameščeno razkužilo za roke za potnike. Potniki si morajo pred vstopom v avtobus obvezno razkužiti roke, enako svetujemo tudi ob izstopu.
- **Obvezna uporaba maske za potnike.** Za potnike je ves čas trajanja prevoza obvezna uporaba maske, ki prekrije nos in usta.
 - V času nošenja maske se je oseba ne sme dotikati, saj bi na tak način lahko prišlo do onesnaženja rok in nevarnosti prenosa okužbe na druge predmete in osebe.
- **Razdalja med potniki.**
 - Potniki naj čakajo na vstop v vozilo tako, da bodo med seboj vzdrževali zadostno medosebno razdaljo.
 - Potniki so tudi v vozilu dolžni vzdrževati zadostno medosebno razdaljo.
- **Medosebna razdalja:** Glede na podatke iz strokovne literature o povprečnem dosegu virusa, ki se izloča s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem itd., je bila kot varna določena razdalja 1.5 - 2 metra. Večina kužnih kapljic namreč v tem dometu pade na tla in/ali izhlapi. V primeru, da je ta razdalja večja, je tveganje za okužbo manjše. V primeru, da je manjša, se tveganje za okužbo poveča.
- Zato z zdravstvenega vidika priporočamo zagotavljanje medosebne razdalje vsaj 1,5 metra. **V primeru, da je ta razdalja manjša, se tveganje za okužbo poveča.**
- **Higiena vozila.** Potniki naj se čim manj dotikajo katerihkoli površin v avtobusu;
 - Vozilo je treba na koncu vožnje (proge), po izstopu vseh potnikov, temeljito prezračiti in še pred začetkom naslednje vožnje razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo, gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje);
 - Tekom vožnje je treba zagotavljati intenzivno prezračevanje vozila z zunanjim zajemom zraka, možnosti prezračevanja s kroženjem notranjega zraka v vozilu naj se ne uporablja.
 - Najmanj enkrat dnevno je treba vozilo v celoti temeljito očistiti, poleg tega pa še razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo potnikov, gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje).
- **Obveščanje potnikov in nadzor nad pravili izvajanja transporta.** Potnike je treba seznaniti s pravili načina vožnje v času epidemije COVID-19. Pravila načina vožnje v času epidemije COVID-19 naj bodo nameščena tudi na vidnem mestu na avtobusnih postajah, v prevoznih sredstvih (v obliki infografike) ali pa naj se, v kolikor so prevozna sredstva tehnično tako opremljena, predvajajo na digitalnem zaslonu.

- Potnikom priporočamo, da v času epidemije COVID-19 ne uporabljajo prevoza za nenujne namene.

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovno mesto voznika poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih v najkrajšem možnem času. Spletna stran medicine dela je dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anticovid.zmdps.si/>

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anticovid.zmdps.si/>

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok.

Roke, s katerimi smo se dotikali katerihkoli predmetov, so onesnažene, lahko tudi z novim koronavirusom.

Čim prej si jih umijemo ali razkužimo.

Še posebej se z njimi ne dotikamo obraza, ust, nosu in oči, preden jih ne umijemo ali razkužimo.

Opozarjamo, da navkljub upoštevanju vseh predlaganih ukrepov možnost okužbe v vozilu ni popolnoma izključena.

Viri:

- WHO Moving around during the Covid-19 outbreak: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov-technical-guidance/coronavirus-disease-covid-19-outbreak-technical-guidance-europe/moving-around-during-the-covid-19-outbreak>.
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo- HZZJ: Preporuke za rad u djelatnosti prijevoza putnika autobusima tijekom epidemije koronavirusa (COVID-19) <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke-za-rad-u-djelatnosti-prijevoza-putnika-autobusima-tijekom-epidemije-koronavirusa-COVID-19.pdf>.
- Novedad medidas transporte publico Covid 19 - Detalle novedades y agenda de TMB | Transports Metropolitans de Barcelona. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. <https://www.tmb.cat/es/-/novetat-mesures-transport-public-covid-19>.
- Occupy half the seats and two people standing per m²: the Government's proposal for public transport | Economy | SER chain | AMP. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. https://cadenaser.com/ser/2020/04/29/economia/1588176150_390534.html.
- The Government tries to contain the outbreak and limits public transport to 50% of passengers - Society – World. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. <https://www.mundiaro.com/articulo/sociedad/gobierno-trata-contener-brote-limita-transporte-publico-50-pasajeros/20200429230830183243.html>.

- Coronavirus: Informationen für Mitglieder über die Auswirkungen auf den ÖPNV und den Eisenbahnverkehr. Dostopano s spletne strani 2.5.2020. <https://www.vdv.de/coronavirus-informationen-ueber-die-auswirkungen-auf-den-oepnv.aspx>.
- Covid-19 : on répond à vos questions ! Dostopano s spletne strani 2.5.2020. <https://www.infotec.be/fr-be/minformer/actualit%C3%A9s/d%C3%A9tails.aspx?idnews=12261>.
- COVID-19. Dostopano s spletne strani 2.5.2020. http://www.stib-mivb.be/article.html?l=fr&_guid=002eeb34-334b-3810-aea3-aa16619abec2.
- Coronavirus COVID-19. Dostopano s spletne strani 2.5.2020. <https://www.info-coronavirus.be/en/>.